

Pszichológia

az iskolában és óvodában

Pszichológia

az iskolában és óvodában

SZERKESZTŐSEG CIME:

Targu Mures, str. Victor Babes, nr 11

E-mail: neveleslektanikozpont@gmail.com
www.cjraems.ro

Tel.: 0265211246, 0745/315-332

FŐSZERKESZTŐ:

Porkoláb Annamária

FEDŐLAP, DTP: Fábián Csaba

FOTOK:INTERNET

A felkérés nélkül beküldött képekért és
 kéziratokért nem vállalunk felelőseget!

Az olvasói levelek közlésének és esetleges
 rövidítésének jogát a szerkesztőség fenntartja.

A lapban megjelent cikkek
 és képek bármilyen
 után közlése, utánnyomása,
 sokszorosítása és elektronikus tarolása
 kizárólag a kiadó előzetes
 engedélyével történhet.

PSZICHOLÓGIA az iskolában és óvodában

ISSN 2248-3853

www.cjraems.ro

SZÜLŐK ISKOLÁJA

3

- Fiam az iskola....
- A társadalom szerepe a gyerek szocializációjában
- Beszédkésztséget fejlesztő játékok otthonra

ÉLETLECKÉK

11

- Panni és a vándorút

OKTATÁS

14

- A házi számár meg a vadszámár

LELKI EGÉSZSÉG

16

- "Az idő az egyetlen, ami megy, a többi rajtunk múlik."
- „Jónak lenni nemes dolog, de másokat is megtanítani arra, az még nemesebb.”
- Lovasterápiával a gyermekek segítésében

„Fiam az iskola....”

Pápai Annamária pszichológus

Ebben a zavaros tanügyi rendszerben a tanügyes szakemberek és politikusok végnélküli tapasztalatcseréket folytatnak a tantervekről, tankönyvekről, kisebbségi oktatásról; és szinte senkinek nem tűnik fel, hogy mindaz a tudás, amit a tantervek magukba foglalnak, azok a kompetenciák, amiket fejleszteni szeretnének, alig-alig válnak diákjaink hasznára. Amikor már a 7 éves fiam is megkérdezi, miért kell az iskolában fölösleges dolgokat tanulni, egyszerűen vállvonogatóssá válok, mert nem tudom a választ. Persze szakemberként az a válaszom, hogy: hogy fejlődjenek a mentális képességeink, „edzzük az agyunkat”, de ez mind-mind kifogás. A rendszeres munkára való szoktatás, a kritikus gondolkodás, kreativitás és bátorság fejlesztése ennél sokkal fontosabb, és többet ér a jövő rohamosan változó munkaerőpiacain.

Dr. Mircea Miclea pszichológus 4 metakompetenciát sorol fel, amelyekre szükségük lesz a jövő generációknak. Vajon tartalmazzák-e ezeket a kompetenciákat a mai iskolai rendszer tantervei?

Dr. Mircea Miclea szerint a jövőben a szakmák 40%-a el fog tűnni a munkaerőpiacról. A bizonytalan szakmai jövő más, újabb kompetenciákat követel meg a hatékony alkalmazkodás érdekében. A szakember által említett 4 metakompetencia a következő:

1. Az első az önfegyelem/önkontroll, ami jelen pillanatban fontosabb, mint az intelligenciahányados. Az átlagon felüli intelligenciaszint nem növeli a siker mértékét jobban, mint az átlagos szint; ezzel szemben az önfegyelem elengedhetetlen a változó és gyorsan fejlődő technológiai rendszerben. Az önkontroll és önfegyelem segít majd az új technológiák elsajátításában, a különböző és váltakozó munkahelyekhez való alkalmazkodásban.
2. A vállalkozó kompetencia megléte segít a lehetőségek felismerésében. Az iskolák nagy része ma nem erre képezi ki a diákokat – a tanórákon a problémamegoldásra helyezzük a hangsúlyt, ami a bal agyfélteke területe –, és kevésbé az új lehetőségek felderítésére. A

munkaerőpiaci versenyképességhez azonban szükséges a lehetőségek gyors felismerése.

3. A Google világában szép lassan mindenre relatív gyorsan megtalálhatjuk a megoldást, viszont szükség van egy kritikus szűrőképességre, autonómiára, ami segít megszűrni az információk hitelességét és az internet eszközeinek a korlátait a hatékonyságuk mellett. A jelen tanügyi oktatás azonban csak az információ gyűjtésére fekteti a hangsúlyt, és kevésbé koncentrál arra, hogy megtanítsuk a diákokat az információk szűrésének a képességére.
4. Negyedik kompetenciaként dr. Mircea Miclea a designer típusú gondolkodást említi. A designer típusú gondolkodás, mint kompetencia, segít abban, hogy a meglévő

információkat új megvilágításba, perspektívába helyezzük. Ezen illetékességek fejlesztésében a hangsúly nem az információk gyűjtésén van, hanem az információk adta lehetőségek kiaknázásán és minél kreatívabb csatolásán.

Kedves kollégák és szülőtársak, megér egy kis időt elgondolkodni, hogy mire fektessünk hangsúlyt, mire mennyi időt szánjunk, és mennyire kövessük vakon a jelenlegi iskolai tanterveket. A jövő nemzedék egy bizonytalan jövővel áll szembe, nagyon nehéz előre látnunk a technológiai változásokat és azok fejlődésének mértékét. Ezért nem marad más, mint a gyerekek adaptációs készségének az erősítése, a jobb társadalmi integráció érdekében.

„A társadalom szerepe a gyerek szocializációjában”

NAGY NOÉMI ROZÁLIA, román-angol szakos tanár

Vajdaszentiványi Általános Iskola

Hogyan illeszkedik be a gyerek a társadalomba? Mi határozza meg, hogy képes lesz alkalmazkodni? Mi a szerepe a családnak a személyiségfejlődésében? Az emberré válás elképzelhetetlen embertársaink nélkül. A szocializáció nem más, mint a társadalomba való beilleszkedés folyamata, amely során az egyén megtanulja megismerni önmagát és a környezetét, elsajátítja az együttélés szabályait, a lehetséges és elvárt viselkedésmódokat. Lényegében azokat a normákat, értékeket, hagyományokat, nézeteket, attitűdöket sajátítja el az ember a szocializáció során, amelyek az adott kultúrában, környezetében használatosak. A szocializáció mindig kölcsönhatás, ahol a környezet hat az egyénre és fordítva, az egyén is mindig visszahat a környezetére. Így a szocializáció első színtere a család, majd később – a gyermek növekedésével - egyre nagyobb szerepe lesz a tágabb környezetnek, a kortársaknak, az óvodának, az iskolának, tágabb értelemben az egész

társadalomnak. A szocializáció az egész életen át tartó folyamat. Első szocializációs szintér a család, második az iskola és az összes többi későbbi szocializációs intézmény. A szocializáció az élet elengedhetetlen folyamata, hiszen ennek révén sajátítjuk el azokat az ismereteket, ami a közösségi létbe, a társadalomban való érvényesülésünk záloga. A szocializáció szükségességéről azért beszélhetünk, mert a szociális tanulás belénk kódolt képesség, az emberiség fennmaradásának egyik záloga. Az emberi kapcsolatok olyan viselkedésmintákra épülnek, amik a biológiai evolúció során jöttek létre. Ezek a minták segítenek eligazodni kapcsolatainkban, sok közülük kultúrafüggetlen, azaz egymástól távol élő, egymást nem ismerő emberek is felismerik a másik viselkedésének lényegét. Ilyen például az üdvözlés gesztusa, mely minden embercsoportra egyaránt jellemző. Segítségével kifejezhetjük hozzáállásunkat a másik emberhez: egy egyszerű

gesztussal tudatjuk vele, hogy barátsággal, vagy éppen agresszióval közeledünk-e feléje. A szocializáció fontosságát szintén mély jelenségekig, a fajfenntartási ösztönig vezethetjük vissza. Az ember társas lény, azaz leghatékonyabban csoportban tudja felvenni a harcot az őt körülvevő veszélyek ellen. Az összehangolt cselekvéshez szükség van egyezményes jelekre, szabályokra, melyek mindenkire érvényesek. A szabályok fontossága és érvényessége ma is fontos, hiszen aki nem felel meg saját környezete szabályainak, azt a közösség ma is kizárja, félelemmel, agresszióval viseltetik iránta. Kisgyermekes esetében ez a játékból való kizárást, később elszigetelődést, a szociális kapcsolatok leépülését eredményezheti.

A szocializáció az élet elengedhetetlen folyamata, hiszen ennek révén sajátítjuk el azokat az ismereteket, ami a közösségi létbe, a társadalomban való érvényesülésünk záloga. A szocializáció szükségességéről azért beszélhetünk, mert a szociális tanulás belénk kódolt képesség, az emberiség fennmaradásának egyik záloga. Az emberi kapcsolatok olyan viselkedésmintákra épülnek, amik a biológiai evolúció során jöttek létre. Ezek a minták segítenek eligazodni kapcsolatainkban, sok közülük kultúrafüggetlen, azaz egymástól távol élő, egymást nem ismerő emberek is felismerik a másik viselkedésének lényegét. Ilyen például az üdvözlés gesztusa, mely minden embercsoportra egyaránt jellemző. Segítségével kifejezhetjük hozzáállásunkat a másik emberhez: egy egyszerű gesztussal tudatjuk vele, hogy barátsággal, vagy éppen agresszióval közeledünk-e feléje.

A szocializáció fontosságát szintén mély jelenségekig, a fajfenntartási ösztönig vezethetjük vissza. Az ember társas lény, azaz leghatékonyabban csoportban tudja felvenni a harcot az őt körülvevő veszélyek ellen. Az összehangolt cselekvéshez szükség van egyezményes jelekre, szabályokra, melyek mindenkire érvényesek. A szabályok fontossága és érvényessége ma is fontos, hiszen aki nem felel meg saját környezete szabályainak, azt a közösség ma is kizárja, félelemmel, agresszióval viseltetik iránta. Kisgyermekes esetében ez a játékból való kizárást, később elszigetelődést, a szociális kapcsolatok leépülését eredményezheti.

A szocializáció első fontos területe **a család.**

A család funkciói a szocializáció során: - A beszéd megtanítása. Ez a szocializáció egyik legfontosabb feladata, ami révén az ember be tud illeszkedni a többi ember világába. - Az első interakciós tér biztosítása. A család az első hely, ahol a gyerek megtanul más emberekkel kapcsolatot létrehozni, azokhoz valahogy viszonyulni, alkalmazkodni. Megtanulja, hogy hogyan viselkedjen különböző szociális helyzetekben. - A modellnyújtás. A szociális tanulás első modelljei a szülők. - Az

általános értékek és normák közvetítése. A család az, aminek a szűrőjén keresztül ezeket az értékeket és normákat elsajátíthatjuk. Problémát jelenthet, ha a család értékei ellentmondanak társadalom értékeinek. - Az éntudat és identitás formálása. Itt alakul ki az emberben az az érzés, hogy hová, kikhez tartozik, itt alakul ki az azonosságtudata. A család legfontosabb szerepe a szocializációban a személyiség érzelmi alapjainak megteremtése. A harmonikus, teljes családban való élet nagyon sokat segít a gyerekeknek a szocializációban, mint ahogy a család, mint rendszer anomáliái a szocializáció hiányosságait is magukkal hozzák. A különböző családi zavarok például válás, az egyik szülő elvesztése, stb. oda vezetnek, hogy a család nem tudja szocializációs feladatait maradéktalanul betölteni.

Az embernek a társadalomban betöltött pozícióját, helyét státusznak nevezzük. Minden ember több ilyen státusszal rendelkezik. A szerep nem más, mint az adott státusszal kapcsolatban a társadalmi elvárások, (viselkedés, nézet) stb. összessége, így nem egyezik meg azzal, amit köznapi értelemben szerepjátszásnak nevezzünk. Azokat az elképzeléseket, hogy a környezetünk mit vár tőlünk az adott szereppel kapcsolatban nevezzük szerepelképzelésnek, míg azt, ahogyan végül is a szerepet betöltjük az egyén szerepmagatartásának

nevezzük. A szerepelvárások a szereppel, státusszal kapcsolatos társadalmi elvárások összessége. Egy adott státuszhoz tartozó szerep nem egy egységes valami, hanem inkább szerepek sorozata, ezeket a „szerepsorozatokat” nevezzük szerepkészletnek. Például a könyvtárban a könyvtáros pozícióhoz tartozó társadalmi elvárások, hogy pontos legyen, tartsa rendbe a könyveket stb. adják a könyvtáros szerepet. Azt, amit az adott könyvtáros gondol arról, hogy mit várnak tőle nevezzük szerepelképzelésnek. A szerepelképzelés nem feltétlenül egyezik meg a szerepelvárásokkal. Lehet, hogy mi azt gondoljuk, hogy mint könyvtáros, minden könyvet el kell olvasnunk, ami megjelenik, noha valójában a környezetünk ezt nem várja tőlünk. Ahogy ténylegesen az adott könyvtáros tevékenykedni fog az lesz a szerepmagatartás. A szerepkészlet azoknak a szerepeknek a sora, amit könyvtárosként betöltünk, hiszen másképp viselkedünk egy olvasóval, mint mondjuk a könyvtár igazgatójával szemben. A szerep komplexum az összes szerepet együtt jelenti, amit az adott egyén betölt, például könyvtáros, anya, unoka, barátnő stb. A szerepeket következőképpen csoportosíthatjuk:

Adott szerepek – a velünk született, megváltoztathatatlan szerepek. Ilyenek például az életkori, vagy a nemi szerepek.

Kivívott szerepek – tanulással elsajátított szerepek tartoznak ide. Ilyen például az összes foglalkozási szerep.

Spontán szerepek – a mindennapi helyzetek szerepei. Ilyen például az utas szerep. Nézzünk most néhány gyakori szerepet, a mindennapi élet

legfontosabb területéről. Mint azt már említettük a szocializáció legegységesebb színtere a család. A családban a gyerekek megismerkednek a családi szerepekkel, édesanyjuk viselkedéséből tudják levonni az anyaszerep jellemzőit, de természetesen a velük szemben támasztott elvárások mutatják meg, milyen a gyerek szociális szerepe. A szülők magatartása kiemelten fontos a szerepek kialakításában, hiszen a nemi szerepek (férfi, nő) elsajátításakor elsődlegesen a gyermekkel megegyező nemű szülő szolgál modellként. A szerepek elsajátítása azt jelenti, hogy a gyermek megtanulja az adott szerep betöltéséhez szükséges magatartásformákat, kommunikációs stratégiákat, így nemcsak felismerni lesz képes ezeket, de megfelelő pillanatban (például saját gyermeke születésekor) ő maga is képes lesz az elsajátított szerepek megfelelően viselkedni.

A család utáni első közösség, ahol a gyermek szocializációja folyik, **az óvoda és az iskola**. Valahányszor új közegbe kerül az egyén, felgyorsul a szociális tanulás üteme, hiszen ilyenkor újabb és

újabb követelményekkel kerül szembe, amelyekkel meg kell birkóznia. Ennek alapfeltétele hogy le kell tudnia győzni az előítéleteit, mert ha olyanok amit az adott közeg nem tud tolerálni, akkor súlyos incidensekbe keveredhet. Ezeknek a nevelési intézményeknek megvannak a maguk pedagógiai, nevelési céljai, amelyek az ott folyó szocializációt meghatározzák. Ezek azok az intézmények, ahol a gyermek először találkozik családon kívüli tekintélyszemélyekkel. A nevelők direkt szocializációs eljárásai (pl.: dicséret, büntetés) mellett mindig működnek rejtett látens szocializációs eljárások is. A látens szocializációs eljárások azt jelentik, hogy a nevelő személyzet saját normáit, értékeit akaratlanul is közvetíti a gyerekek felé.

A nevelési intézmények szerepe kettős a szocializációban. Egyrészt itt kerül először kapcsolatba a gyermek a családon kívüli tekintélyszemélyekkel. Másrészt kapcsolatba kerül a kortársakkal, akikkel először élhetnek át egyenrangú társkapcsolatokat.

Irodalomjegyzék

Galambos Katalin *A fejlődéslélektan és a szocializáció alapjai* Műszaki kiadó, Budapest 2007

Somlai Péter *Szocializáció* Corvina kiadó, Budapest, 1997

„Beszédkészséget fejlesztő játékok otthonra”

Összeállította: Gergely Annamária és Kocsis Csilla logopédusok

A beszéd az emberiség nagy ajándéka. Beszéd által alakítunk ki kapcsolatokat, fejezzük ki gondolatainkat, értjük meg a világot. A beszédtanulás azonban összetett folyamat, amelyben az utánzás, a beszélő környezet kap hangsúlyos szerepet. Megtörténik, hogy a megfelelő beszédkörnyezet ellenére is beszédhiba alakul ki a gyerekeknél, ilyenkor tanácsos logopédus segítségét kérni. Fontos, hogy ne kezdjen a szülő autodidakta módon logopédiai terápiába, beszédhangok kialakításába, mert amennyiben helyetelnül alakít ki egy beszédhangot, a rossz beidegződést sokkal nehezebb és a gyerek részéről nagyobb energia befektetésbe telik utólag kijavítani.

A továbbiakban olyan játékokra hívjuk fel a szülők figyelmét, amelyek játszásával segíthetik gyerekeik beszédkészségének fejlődését illetve a már szakszerűen kialakított beszédhangok a hétköznapi beszédben való automatizálódásához járulhatnak hozzá.

A gyerekek visszajelzései szerint ezek a legkedveltebbek, a logopédiai terápiákon gyakran használatos játékok, melyeknek meghatározott célja van a terápia adott szakaszában. Ezek kereskedelmi forgalomban is beszerezhetőek vagy akár otthon is könnyedén elkészíthetőek a kreatív szülők számára.

Nyüzsikönyv

3 éves kortól ajánlott, részletekben gazdagon megrajzolt könyv. A színes képeket látva adhatjuk azt a

feladatot, hogy keresd meg a pl. „foltos kiskutyát”, vagy nézd meg ezt a képet és meséld el, hogy szerinted mi történik ott, hol játszódik a cselekmény, milyen évszakban, stb. Ezáltal egy mesét is alkotunk a kép láttán.

A jól áttekinthető rajzok kedvet csinálnak a megfigyeléshez és a meséléshez, ezáltal alkalmat adnak a szókincsbővítésre, kommunikációs készség- és figyelem fejlesztésre.

Tick-tack BUMMM junior

5 éves kortól, szókincsfejlesztésre ajánlott társasjáték. Próbára teszi a kreativitást, kommunikációs készséget,

de a reflexeket is, ugyanis a felfordított képről kell minél gyorsabban egy szót mondani és továbbadni az időmérőt, amiről nem tudjuk, hogy mikor robban.

Hedbanz gyerekeknek

7 éves kortól ajánlott, de a képek egyszerűségéből fakadóan már 5-6 éves gyerekekkel is játszható társasjáték. A játék során csak kérdezni kell, addig amíg kitalálja a játékos, hogy „ki ő?”, azaz mit ábrázol az a kép, amelyik a homlokára került. Segíti a logikai gondolkodást, miközben fejleszti a kommunikációs-, kifejező készséget.

„Panni és a vándorút”

Vita Piroska

Panni szőke, kék szemű, cserfes kislány, az elsős lányok minden bölcsességével és huncutságával kíváncsi, nagy szemekben. Szereti az iskolát, főleg azt, hogy már nem előkészítő, mert egyesek szerint az félút az ovi és az iskola között...akkor meg miért kellett otthagyni a jó kuckós ovit, meg főleg Réka óvó nénit, akit minden ovis imádott. Jobb lett volna maradni, aztán egyből iskolás nagylány lenni. Ebből is látszik, hogy Panni nem a félmegoldások híve. Azt pedig kimondottan utálta ha valaki véletlenül nulladik vagy uram bocsá' zérodiknak címezte az előkészítőt, nahát az biztosan számíthatott Panni mérges pillantásaira és örvendhetett ha ennyivel megúszta. A mi Pannink tehát elsős nagylány végre, már igazi iskolás és nagyon büszke is erre.

Érdeklődő, nyitott, kíváncsi kisgyerek, aki sokat van felnőttek között és akkor szereti igazán amikor azt gondolják róla, a látszat szerint legalább, hogy elmélyülten játszik, olyan sehall, selát Dömötör módra-...nahát Panni akkor figyel a legeslegjobban. És a gyakorlat őt igazolja, mert olyankor csudadolgokat tud meg, mondjuk nem mindig érti is meg azokat, de előbb-utóbb kideríti, hogy honnan fúj a szél.

Anyunak van egy nővére, akinek felnőtt lánya, Andrea olyan igazi világvándor. Panni imádja mikor éppen otthon tartózkodik, rengeteget mesél kalandjairól, és mivel neki nincs testvére és Andreának sem, olyan mintha a nagytesója lenne. Már az is kalandos, hogy a három éves egyetemi alapképzést- amit persze külföldön végzett- öt év alatt fejezte be. Nem azért mert nem tudta, volna időben, hiszen végig tanulmányi ösztöndíjas volt, de közben bejárta egész Európát, önkénteskedett, megtanult több nyelven is. Panni tátott szájjal hallgatta- azokon a ritka alkalmakon amikor együtt volt a nagy család és Andrea mesélt - úgy mint az esti mesét.

Szóval egyik nap beviharzott anyu nővére és elég zaklatott hangon kezdett el anyuval beszélgetni, ami abból állt, hogy ömlött belőle a szó, anyu pedig élénk arcjátékkal próbálta kifejezni együttérzését. Panni éppen a babáit szedte ráncba de aztán nagyon fülelni kezdett, főleg amikor hallotta, hogy Andreáról van szó.

Többször megütötte a fülét, hogy: „El, Kami no!” , és nem értette, hogy ezen miért tudnak úgy elkeseredni, már-már könnyeket hullatni a nővérek. Aztán, miután valamelyest megnyugodott anyu nővére, ugyanolyan

széleseben távozott, de még előtte jól megölelgette, megpuszilgatta Pannit. A kislány úgy érezte, hogy kicsit szorosabban öleli és hosszabban puszilja, mint máskor, majd amikor, távozás előtt még odakiáltotta anyunak, hogy:

- Jó neked, mert még kicsi a lányod!- és elvihartzott-na hát akkor már a Panni fejében végképp összezavarodott minden. Mondjuk nem meglepő, elég gyakran megesett, és általában az anyu nővére idézte elő ezeket az állapotokat. De nem volt ez rossz, sőt nagyon is érdekes, főleg ha helyére kerültek a dolgok.

Panni csapot, papot hagyva - így ezúttal megmenekültek a babái egy alapos fejmosástól, mert persze, hogy rossz fát tettek a tűzre - szaladt anyuhoz. Már kapaszkodott is fel az asztalhoz, ahol anyu még mindig elgondolkozva kavargatta a kihűlt kávéját, mert persze a nagy felindulásban elfelejtett belőle kortyolgatni. Panni látta, hogy anyu eléggé aggodalmas, már – már gondterhelt és még mindig ücsörög, habár elmondta, hogy kismillió dolga van, mint mindig, szóval Panni is megtorpedozta anyut, kérdések özönét zúdítva rá:

- Miért baj ha Kami elmegy? Hova akar menni? Miért jó, hogy még kicsi vagyok? Mindig azt mondjátok, hogy bárcsak felnőnék már! Miért sietett úgy Noni?- így szólította Panni az anyu nővérét. Miért...?
- Ki az a Kami ? És elmegy? – nézett anyu kicsit bután, szokásától eltérően. Ő az aki mindig mindennel és mindenkivel képben van, legalábbis az esetek többségében. Persze, kislánya, Panni ki tudja billenteni ebből a nagy tájékozottságból.
- Hát ti mondtátok!- csattant fel türelmetlenül Panni és meg volt

lepődve, hogy anyu már el is felejtette miről beszélgetett Nonival.

- Jaajj, vagy úgy! – esett le anyunak és már látszott arcán a megkönnyebbülés, mert hirtelen nem tudta eldönteni, hogy ő a felejtős- no, de ennyire? – vagy a kislányának van baj a hallásával, mégpedig nagyon. És már hahotázva nevetett is, ami egyáltalán nem illett az előbbi borús arcához.
- Nem Kami el és no hanem El Camino – magyarázta Panninak és most a kislányon volt a sor, hogy nagyon buta képet vágjon.
- Nem mindegy? – sértődött volna meg Panni de most annál kíváncsibb volt. Mert ha nagyon megsértődik, akkor bevonul a szobájába, aztán vagy megunja és kivonul, vagy elfelejti miért is sértődött meg és úgy is kihozza általában a korgó gyomra. De most erre nem volt idő mert Noniról és kedvenc unokatesójáról volt szó.
- Tudod- kezdte anyu és megpróbált komoly arcot vágni, de az a bizonyos Kami minduntalan mosolyt csalt az arcára - az El Camino az spanyolul utat jelent, még hozzá zarándokutat, nagyon hosszút, közel nyolcszáz kilométerest.
- És hogy jön ide Andrea? – fontoskodott Panni mert még mindig nem állt össze a kép a fejcskájében és az igazat megvallva a nyolcszáz kilométer nem igazán mozgatta meg a fantáziáját, nem tudta behatárolni, hogy az sok vagy nagyon sok. Elvégre még csak elsős, igaz már nem előkészítő, de hol vannak még a kilométerek?

- Hát nem ide jön Andrea hanem arra az útra megy , méghozzá hamarosan és ettől teljesen kikészül Noni.
- Miért? Andrea már Amerikában is volt! – és akkor is kikészült Noni, jutott eszébe Panninak, főleg mert nagyon körülményesen ért haza.
- Igen, igaz, de ez kicsit más. Ezt az utat gyalog teszik meg, naponta 20-30 kilométert gyalogolva. Minden nap máshol szállnak meg, hátizsákban cipelik a nagyon szükséges dolgokat, ki vannak téve az időjárás viszontagságainak.
- És Andrea kivel megy? – fúrta Panni oldalát a kíváncsiság.
- Nahát ettől még jobban kiakadt Noni: hát egyedül indul, aztán azt mondja ott sok emberrel fog találkozni, és mert több nyelven is beszél sok barátot, útitársat is fog találni.
- És miért megy? Mit keres? – kérdezett tovább Panni mert már látta maga előtt Andreát a narancssárga hátizsákjával és hirtelen az esti mesék legkisebb királyfia jutott eszébe. Semmiképp nem a szegény legény, mert Panni igencsak „gazdagnak” látta Andreát. Legalábbis többször hallotta a nagy családi összejöveteleken amikor mondták neki:
- Andrea, fiatal , okos, és még szép is vagy bejártad a fél világot és előtted az egész élet...nagyon gazdag vagy!

Bezzeg a mi időnkben! – sóhajtoztak a szülők, nagyszülők és Panni sehogy sem értette, hogy miért. Még nem !

- Hát ez jó kérdés! Mindenki valami mást keres ezen az úton: válaszokat a kérdéseire, keresi saját útját, helyét a világban, és közben rájön, hogy mennyi mindent kibír közben: fáradtságot, izomlázatot, esőt, napsütést, éhséget, szomjúságot, vízhányást a lábon.

-Miért kell elmenni, ha ilyen nehéz? – tette fel Panni a nagyon logikus kérdést.

- Mert óriási szabadság az az út! Nagy bátorság kell hozzá, elszántság, kitartás de ha sikerül végigmenni rajta megerősödik, és élményt, ízekeket, színeket, hangulatokat, érzéseket gyűjt, jókat és rosszakat is, talán! Embereket, barátokat, tapasztalatokat! És mindezzel csak még gazdagabb lesz.

- Mint a mesékben-lelkesegett Panni- legyőzi a hétfejű sárkányt és megkapja méltó jutalmát.

- Bizony!- bólintott rá anyu és büszke volt, hogy egyszerre gyermeke ilyen jól megértette a lényegét.

- Anyu!- húzta ki magát csillogó szemmel Panni. Én is elmegyek a Kamira!

- Hát tényleg jó, hogy még kicsi vagy!- ölelte meg kislányát anyu és Panni sehogy sem értette, hogy lehet nevetni és közben sírni is egyszerre.

„A házi szamár meg a vadszamár”

Szász Réka, tanítónő

A vadszamár meglátta a házi szamarat, odament hozzá, és magasztalni kezdte a házi szamár sorsát:

- Lám, milyen szép sima a teste, és milyen édes eledelt eszik!
- De később, amikor felmálházták a házi szamarat, és a hajcsár bottal csapkodta hátát, a vadszamár így szólt:
 - Nem, testvér, dehogyis irigyellek most már! Látom, hogy keservesen megszenvedsz azért az ételért.

1. Miről olvastál? Karikázd be a megfelelő választ!

- a) a házi szamár és a vadszamár barátságáról
- b) arról, hogy hogy néz ki a házi szamár
- c) a házi szamár keserves életéről
- d) arról, hogy a vadszamár rájött arra, hogy a szabadság mindennél fontosabb.

2. Összekeveredtek az alábbi szavak. Rakd őket a megfelelő csomagba!

dicsér, táplálék, poggyász, lelkendezik, útításka, enivaló, áradozik, eleség, csomag

3. Keresd meg a mesében azt a mondatot, amelyben szerepel a *rá rakták a csomagokat* kifejezéssel azonos jelentésű szó! Másold le a mondatot!

4. Húzd alá a mese szövegében az alábbi kérdésekre a választ!

- Pirossal: Miért irigyelte a vadszamar a házi szamarat?
- Zölddel: Miért nem irigyelte már a vadszamar a házi szamarat?

5. Fejtsd meg az alábbi rejtvényt! A megfejtést helyettesítsd be a hiányos mondatba!

1. A vadszamar meglátta a szamarat
2. Dicsérte
3. Ilyen a finom eledel
4. Ezek kerültek a szamar hátára
5. Ilyen volt a házi szamar teste
6. Ezt a testrészt érte ütés a házi szamárnak
7. Így szenvedte meg a finom eledelt a házi szamar

1.																							
2.																							
3.																							
4.																							
5.																							
6.																							
7.																							

A _____ az a személy, aki állatokat hajt.

6. Színezd ki a meséhez illő közmondások előtti négyzetet!

☐	Jobban szereti a madár a szabadságot, mint kalitkában a vendégséget.
☐	Ki korán kel aranyat lel.
☐	Ki másnak jótéteményéből él, elvesztette a szabadságát.
☐	Jobb a szabadság az aragnál.
☐	Mindenütt jó, de legjobb otthon.

„Az idő az egyetlen, ami megy, a többi rajtunk múlik.”

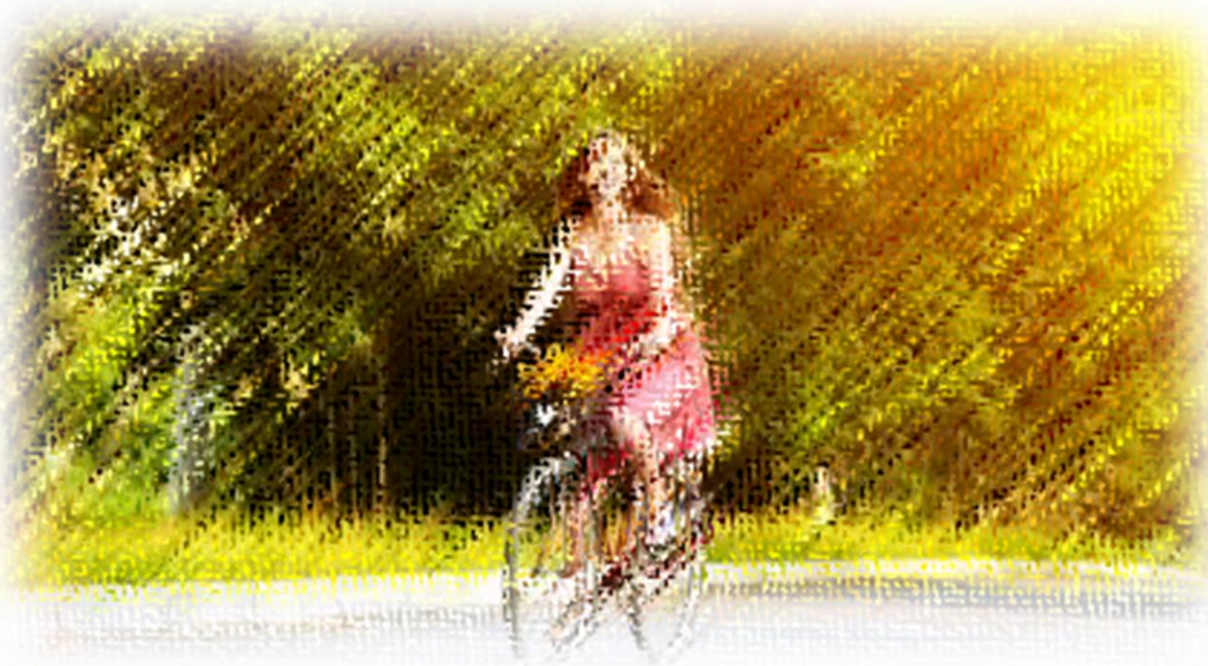
Forrai Blanka-Beáta
iskolai tanácsadó

Rohanó világban élünk. Állandóan sietünk. Beszélgetéseink során gyakran hangzik el, hogy "nincs időm semmire". Az igazság az, hogy csak rajtunk áll. Arra van időnk, amire szánunk. Amikor találkozunk egy ismerőssel, megkérdezzük - "hogyan vagy?" -, de annyira sietünk, hogy sokszor még a választ sem várjuk meg. Folyamatosan intézünk valamit, állandóan dolgozunk. Annyira a rabjaivá válunk ennek a pörgésnek, hogy észre sem vesszük, hogy elszalad mellettünk az élet, hogy rámegy az egészségünk. Kimerülünk testileg-lelkileg, feszültekké, idegesekké, türelmetlenekké válunk. Egyik feladatot meg sem oldottuk, a teendőnket el

sem végeztük, de már a másikon rágódunk. Mindezek odavezetnek, hogy nem vesszük észre az élet apró örömeit, és hogy kihatnak a kapcsolatainkra.

Néhány jó tanács:

- Ha úgy érzed, hogy nem bírod tovább, tedd le!
- Állj meg, pihenj és lazíts!
- Olvass egy jó könyvet!
- Sétálj!
- Élj itt és most!
- Élvezd a csendet, a nyugalmat!
- Fordíts időt magadra!
- Nevezz gyakran!

„Jónak lenni nemes dolog, de másokat is megtanítani arra, az még nemesebb.” Mark Twain

Orbán Márta

Tudor Vladimirescu Általános Iskola

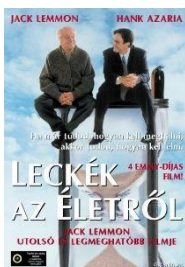
Marosvásárhely

A pedagógusnak tanítani nevelés nélkül lehetetlen. Az, aki ezt a hivatást választotta, az ismeretanyagon kívül „lelkeket is formál”, alakít. Fontos ismeretek, testi és lelki tartalmak, készségek, képességek elsajátításával a felnövekvő generáció tagjai számára céltudatos segítségnyújtást biztosítunk. Pedagógiai eszközök segítségével befolyásolási és formálási lehetőségek által próbáljuk alakítani a gyermek személyiségét.

“Olyan az életem, amilyenek akartam...” mondja Morrie, a “Leckék az életről” című filmben.

Gyerekeink számára, tanítványaink számára példaképek vagyunk. Példaadással,

cselekedeteinkkel, szavainkkal, magatartásunkkal, jellemünkön keresztül nap mint nap “leckékkel” szolgálunk a tanulóknak. Szeretet nélkül nincs tanulás, nincs munka, nincs nevelés-oktatás.

Először magunkat kell szeressük, hogy másokat is szeretni tudjunk. Önismeretre van szükség ahhoz, hogy másokat megismerhessünk. Az iskolában, kezdve az előkészítő osztály első napjával, naponta adódik lehetőség “leckéket” átadni az életről diákjainknak. Közösségformálás alatt, amikor “összeverődik” egy kis csapat, már a bemutatkozás során, egyszerű ismerkedési játék alatt sokszor kitűnnek a vezéregyéniségek. Meg kell tanuljuk, tanítsuk feltétel nélkül elfogadni társainkat, odafigyeljünk egymásra,, tiszteljük egymást, megértőek legyünk. A gyerek érzékeny, hamar megérzi a feszültséget, személyes törődést igényel. Minden gyerek egy önálló külön személyiség, olykor a harag vagy bosszú, gyűlölet vagy agresszió kerül kifejezésre. A nevelő pozitív gondolkodással, szituációs szerepjátékokkal, beszélgetéssel, saját életéből felelevenített emlékei által, hasonló élményeink felidézésével, példákkal próbálja megértetni a gyerekekkel, hogy gondjaikra léteznek

megoldások. Örömeinket, kudarcainkat se szégyeljük megosztani, szívesen hallgatják, feloldódnak, jobban megnyílnak, bizalommal fordulnak felénk. A gyermek szemével látni, szívével érezni, átélni a benne lezajló lelki folyamatokat megkönnyíti számunkra a nevelést. Megragadunk minden alkalmat arra, hogy akkor helyben tudatosítsunk, megerősítsünk bizonyos viselkedéseket, felfigyeljünk rá. Például egy látogatás a színházba, múzeumba, könyvtárba, (tanulmányi) kirándulások, gyerekotthon, öregotthon látogatása, születésnapok megünneplése, farsangi, nőnap, karácsonyi ünnepek vagy iskolán belüli tevékenységek alatt, (ha otthon felejtett valamit, ha kedvtelen, ha hibázik, ha nem készült) megértetjük tanulóinkkal, hogy: kell higgyen magában, képességeiben, őszinte legyen, elismerő, következetes, pártatlan,

értékelje a másságot. Mindezekhez hozzátartozik a tanító barátságos, vidám, pozitív lelki ráhangoltsága, humora, a megfelelő hangulat megteremtése. Meséltetjük, beszélgetjük, megfigyelünk, cselekedeteiken keresztül jellemükről információkat szerzünk. Mindenki véleményét, tapasztalatát figyelembe vesszük. A tanórákon az olvasottak alapján érzésekkel azonosulnak, szereplőkkel, azok “bőrébe bújva” drukkolnak nekik. A mesék, olvasmányok alapján szembeszállnak az igazságtalansággal, példát vesznek a pozitív szereplőktől, konkrét élethelyzetekkel találkoznak, amikor jobban belelátanak a dolgok lényegébe.

Mit is jelent: – Jónak lenni? Talán a legegyszerűbb választ Oscar Wilde jelentette számomra.

“Jónak lenni annyi, mint harmóniában lenni önmagunkkal”.

„Lovasterápiával a gyermekek segítésében”

Gáll Katalin, pszichológus

A különböző állatasszisztált terápiais módszerek, és ezen belül a lovasterápiás módszer, hála a civilszervezeteknek, egyre ismertebbé és értékeltebbé válik a különböző fogyatékossgal, krónikus betegséggel élők, de ugyanígy a tanulási nehézségekkel, elakadásokkal küzdő gyerekek és terápiájában, rehabilitációjában, habilitációban és fejlesztésében.

Az állatok az emberiség történelmében a kezdetektől fogva fontos szerepet kaptak. Egyes evolucionista elméletek szerint az emberiség túlélése az állatoknak köszönhető, ugyanis megérezve a veszélyt, megváltozott viselkedésükkel jelezték azt, és ugyanígy az állatok nyugalmi állapota azt jelentette, hogy semmiféle veszélytől nem kell tartani. Talán ezeknek a múltbeli tényeknek a közös tudása lehet a magyarázat arra, hogy egy nyugodt, kiegyensúlyozott állat látványa megnyugtatóan hat az emberek/gyerekek egy részére, jelenlétük

elősegíti bizalmi kapcsolatok kialakulását, a fejlődés beindulását.

Az állatok a modern kor emberének életében betöltött jótékony hatására pár évtizede kezdett újra figyelem irányulni. Több tanulmány alapján mára jól körülhatárolható fogalmakat írtak le, mint az Állatasszisztált terápia, valamint az Állatasszisztált aktivitás fogalmak, melyek központi eleme az állatok bevonása egy speciális igényű ember/gyermek terápiájába, fejlesztésébe.

A kutyák után a leggyakrabban használt állatok a lovak, jelen írás a lovak mozgása és a

lovakkal való kapcsolódás terápiás lehetőségeit kívánja megismertetni, melyek hatékonyan alkalmazhatóak a gyermekek fejlesztésében.

Az Amerikai Hippoterápiás (lovasterápiás) Szövetség meghatározásában a lovasterápia a lovak összerendezett mozgásának fizioterápiás, foglalkozásterápiás és logopédiai elemekkel való tudatos kombinációját jelenti, a szenzoriális, motoros és a kognitív fejlesztés serkentése érdekében.

A lovasterápia, vagy lovas tevékenység /aktivitás megvalósulása a ló, a gyerek és a terapeuta közös munkájának feltétele. **A ló**, mint terápiás közeg, a lovasok egyensúlyát, testtartását, koordinációs készségét, légzését, emésztését, érzelmi- motivációs szféráját és a gondolkodási műveleteit fejleszti. **A gyermek**, a ló mozgására aktív, vagy passzív együttmozgással válaszol, ami hatással van a mozgás- és a szenzoriális képességek fejlődésére. Aktív megvalósítója, vagy passzív elviselője a terapeuta/vezető által megszervezett feladatoknak. **A terapeuta**, az aktivitást szervező, vezető szakember a ló mozgásának aktív befolyásolója, valamint a gyerek által a ló hátán elvégzett feladatok irányítója (a céloknak megfelelően). (A **szülők/ családok** a terápiás folyamat fontos része lehetnek, akár a terápiás feladatok kivitelezésében, de a terápiás helyzetben kialakított készségek, képességek, ismeretek hétköznapi élethelyzetekben való begyakorlásában is.)

A lovasterápiás alkalmak, fejlesztések többnyire szabad levegőn zajlanak, nem hasonlítanak, és nem emlékeztetnek semmiféle fejlesztésre, négy fal közé korlátozott kötelező (iskolai) tevékenységre, és a gyerekek szeretettel és lelkesedéssel vesznek részt azokon. A lovaglás, a lóval való foglalkozás és a ló körüli munkák célszerűen megtervezve és elvégezve ugyanakkor hasznos alternatív képességfejlesztő módszerként segíthetnek:

- tanulási problémákkal küzdőknek (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, íráskészség javítás, stb.),
- fejlődési zavarokkal élőknek (mozgáskoordinációs problémák, beszédzavarok, kényszeres viselkedés, szorongás),

- viselkedési problémákban szenvedőknek (megfelelési kényszer, beilleszkedési gondok, hiperaktivitás, agresszivitás, zárkózottság, önbizalomhiány, stb.),
- mindennapi nehézségek leküzdéséhez (alvási nehézség, lehangoltság, táplálkozási zavarok, stresszes helyzetek, stb.),
- környezetváltozásból adódó nehézségek kezeléséhez (szülők válása, iskola- óvodaváltás, lakóhelyváltozás, betegség vagy haláleset a családban, stb.),

A szorongó, félnék, lelki problémáktól szenvedő, valamint a tanulási zavaros gyerekek a lovakkal megélt kapcsolatban, valamint a lovon való feladatvégzésben önbizalomra tesznek szert, javul az énképük, nyugodtabbak, kiegyensúlyozottabbak, vidámabbak és nyitottak lesznek. Jobban kezelik a stresszes helyzeteket és nehézségeket, javul a kommunikációs képességük, egyre jobban tudják kezelni az érzelmeiket és könnyebben tanulnak a tapasztalataikból.

A környezet és a ló harmóniát és nyugalmat kölcsönöz, ami segít a figyelem összpontosításában, az önkontroll, a türelem és az önbizalom növekedésében.

A lovaglás és a lóval való foglalkozás, olyan társas kapcsolati helyzet, melyben a különböző fogatékkal élő, vagy akár tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek a hétköznapi életben megélt alá- vagy fölérendeltségi viszonyok helyett egy ősi bizalmon alapuló kapcsolatot élnek meg. Tekintélyt parancsoló küllemük, hatalmas méretük és erejük ellenére a terápiás lovak tisztelettel és alázattal fogadják a gyerekeket, igazi társaként segítik a különböző feladathelyzetekben. Ez növeli a gyerekek önbizalmát, segíti az asszertivitás és énhatékonyság fejlődését. A lóval való kommunikációban és kapcsolatban tükröződnek a gyerek belső élményvilágában lévő működési zavarok, amit a lovak azonnali visszajelzései segítenek korrigálni, és a külvilággal, a realitással való kapcsolat javulásához vezetnek.

A lovasterápia, bár megvalósítási feltételeit tekintve elég nagy ember és eszközigenyű, megannyi problémára, elakadásra kínál alternatív fejlesztési lehetőséget.

